EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7.6.2011
SEK(2011) 824 lõplik

Soovitus:

**NÕUKOGU SOOVITUS,**

**milles käsitletakse Poola 2011. aasta riiklikku reformikava**

**ja esitatakse nõukogu arvamus**

**Poola ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta**

{SEK(2011) 729 lõplik}

Soovitus:

**NÕUKOGU SOOVITUS,**

**milles käsitletakse Poola 2011. aasta riiklikku reformikava**

**ja esitatakse nõukogu arvamus**

**Poola ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 9 lõiget 3,

võttes arvesse komisjoni soovitust[2],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia – Euroopa 2020. aasta strateegia –, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta;[3] mõlemaid dokumente koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitika kujundamisel.

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 ELT C […], […], lk […].
3 Jätkuvalt ette nähtud 2011. aastaks nõukogu 19. mai 2011. aasta otsusega 2011/308/EL.

(3) Komisjon võttis 12. jaanuaril 2011 vastu esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab ELi majanduse juhtimise uue tsükli ja majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise esimese Euroopa poolaasta algust; majanduspoliitika parem koordineerimine on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegiaga.

(4) Euroopa Ülemkogu kiitis 25. märtsil 2011 heaks eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteedid (kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järelduste ning komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsiga). Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatähtsaks eelarve usaldusväärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Ta kutsus liikmesriike üles viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(5) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 25. märtsil 2011 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(6) Poola esitas 27. aprillil 2011 oma ajakohastatud lähenemisprogrammi ajavahemikuks 2011–2014 ja 29. aprillil 2011 oma riikliku reformikava 2011. aastaks. Vastastikuse seose arvessevõtmiseks hinnati neid kaht programmi üheaegselt.

(7) Ülemaailmne finantskriis tõi kaasa Poola majandustegevuse aeglustumise, mille käigus SKP reaalkasv langes 2009. aastal 1,7 %-ni, kuid jäi siiski positiivseks. 2010. aastal tõusis SKP reaalkasv taas 3,8 %-le, kuna suur välisnõudlus toetas tootmist ja tõi pöörde laovarude tootmise tsüklisse ning paindlik tööturg soodustas eratarbimist. Töötuse määr suurenes tööhõive kasvule vaatamata 2010. aastal 9,6 %-le võrreldes 7,1 %-ga 2008. aastal. Kriis on tekitanud suurt kahju riigi rahandusele. Valitsemissektori eelarve puudujääk suurenes 3,7 %-lt SKPst 2008. aastal 7,3 %-le SKPst 2009. aastal. 2010. aastal suurenes kõnealune puudujääk tagasihoidlikule konsolideerimismeetmete paketile ja tugevale majanduskasvule vaatamata 7,9 %-le SKPst. Võla suhe SKPsse on tõusnud 2010. aastal 55,1 %-le võrreldes 50,9 %-ga 2009. aastal, jäädes siiski alla ELi toimimise lepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst ja Poola põhiseaduse kohast võlataseme piirmäära.

(8) Nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 kohase ajakohastatud lähenemisprogrammi hinnangu alusel leiab nõukogu, et eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik, kuigi põhineb veidi optimistlikel 2012. aasta kasvuprognoosidel. Programmiga kavandatakse vähendada puudujääk alla kontrollväärtuse 3 % SKPst 2012. aastaks, mis on nõukogu kehtestatud tähtaeg. Iga-aastane keskmine eelarve konsolideerimine ajavahemikul 2010–2012 on üldiselt kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames 6. juulil 2009 nõukogu soovitatud 1,25 %-ga SKPst. Programmiperioodi jooksul ei kavandata keskpika perioodi eesmärgi saavutamist. Pensionireformi muudatus, millega vähendatakse struktuurset eelarvepuudujääki 0,7 % 2011. aastal ja veel 0,5 % SKPst 2012. aastal, ei paranda üldist eelarvepositsiooni, kuna see suurendab samal määral pikaajalisi kohustusi. Eelarve-eesmärkide täitmist ohustavad rohkem negatiivsed riskitegurid. Eelkõige võib otsene maksutulu osutuda maksubaasiga seonduvat elastsust käsitlevate optimistlikke eelduste tõttu prognoositust väiksemaks; sotsiaalmakseid käsitlevad programmiprognoosid põhinevad tööhõive ja palgakasvuga seotud optimistlikel stsenaariumidel; ning võimalikud viivitused rakendamisel ja muudatused puudujäägi

vähendamise meetmetes, ka väljaspool valitsuse otsest kontrolli, võivad kaasa tuua kõrvalekalde eelarve täitmisel.

(9) Poola valitsus võttis kohustuse viia nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarve puudujääk 2012. aastaks alla 3 % SKPst ning tagada riigi rahanduse pikaajaline stabiilsus. Sel eesmärgil on tal 2011. aastal plaanis konsolideerida märkimisväärselt riigi rahandust, kasutades nii tulu kui ka kulu mõjutavaid meetmeid, sealhulgas riigi investeerimiskulude ulatuslikud kärped. Valitsus võttis 2012. aasta eelarveprojekt vastu 5. mail 2011. See peaks eelduste kohaselt aitama puudujääki märgatavalt vähendada. Siiski võib osutuda vajalikuks võtta 2012. aasta eelarveprojektis esitatud meetmetele lisaks täiendavaid meetmeid, et kõrvaldada ülemäärane puudujääk määratud tähtajaks (2012. aasta). Paraku võivad riigi investeerimiskulude jätkuvad kärped piirata riigi suutlikkust kaasrahastada ELi rahastatavaid investeerimisprojekte.

(10) Poola on aastate jooksul tugevdanud oma eelarveraamistikku. Riigi rahanduse keskpika kuni pika perioodi jätkusuutlikkuse tagamiseks ei tagata olemasolevate eelarve-eeskirjade ja keskpika perioodi programmitöö menetlustega ilmselt siiski eelarveprotsessi piisavat läbipaistvust, stiimuleid valitsussektori eri tasandite koordineerimiseks ega paindlikkust makromajanduslike vapustuste ja makromajanduse tasakaalunihete käsitlemiseks. Eelarve-eeskirjad peaksid põhinema piisavalt ulatuslikel eelarvelistel koondnäitajatel ning olema täielikult kooskõlas Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemiga (ESA95). Praeguste poliitikasuundade põhjal võib rahvastiku vananemisest tulenevaid riske riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele hinnata keskmiseks.

(11) Kuigi valitsus tühistas enamiku ennetähtaegseid eripensione, võivad jõu-, korrakaitse- ja päästestruktuuride töötajad ning kaevurid jätkuvalt ennetähtaegselt pensionile jääda ning naiste pensionile jäämise iga on madalam kui meestel. Tegelik pensioniiga on seega endiselt madal. Lisaks ei soodusta suurt toetust saav põllumajandustootjate sotsiaalkindlustusfond (KRUS) põllumajandustootjate lahkumist asjaomasest sektorist, mis omakorda aeglustab majanduse ümberkorraldamist ja pärsib tootlikkuse kasvu.

(12) Haridus- ja koolitussüsteem ei ole täielikult kohandatud tööturu vajadustele. Kuigi kolmanda taseme hariduse omandamine on järsult kasvanud, mõjutab tööalast konkurentsivõimet oskuste ja töökohtade mittevastavus. Kõrgharidussüsteem ei ole adekvaatselt seotud ettevõtlus- ja tööhõivekeskkonnaga. Täiskasvanute osakaal (eelkõige eakamad ja madala kvalifikatsiooniga töötajad) hariduse omandamises ja kutseõppes on endiselt väga väike.

(13) Valitsussektori kulud teadus- ja arendustegevusele on Poolas väikesed ning nimetatud valdkonda ei toeta kuigivõrd ka erasektori investeeringud, mis on Poolas ELi kõige madalamate hulgas. Kõnealused kulud on viimaste aastate jooksul veelgi vähenenud, kuna erasektoril puudub investeerimiseks piisav motivatsioon. On oht, et sellest saab tõsine takistus keskpikale ja pikaajalisele majanduskasvule. Teadus- ja arendustegevuse süsteem ei ole terviklik, kuna ülikoolid, uurimisasutused ja tööstussektor on omavahel nõrgalt seotud.

(14) Naiste vähene osalemine tööturul tuleneb osaliselt laste- ja muude ülalpeetavate isikute hoiuasutuste ebapiisavast arvust. Selliste alla kolmeaastaste laste arv, kes käivad lastehoiuasutustes, jääb Poolas tublisti allapoole ELi keskmist. Ka vanemate

laste hoiuasutustesse vastuvõtmise määr on madal, kuigi see on viimaste aastate jooksul kasvanud. Paljudel juhtudel saavad väikeste laste vanemad tööturul osaleda üksnes siis, kui nende sugulased hoolitsevad laste eest. Lisaks vähendab hoiuteenuste ebapiisav osutamine eelkõige vanemate naiste tööjõupotentsiaali, kuna nad lahkuvad töölt või jäävad pensionile varakult, et hoolitseda oma lastelaste või muude ülalpeetavate eest.

(15) Vähearenenud võrguinfrastruktuur takistab ettevõtlust ja välisinvesteeringute tegemist ning vähearenenud transpordiinfrastruktuur võimendab piirkondade vahelisi erinevusi. Energiainfrastruktuur vananeb kiiresti ja ei suuda enam piisavalt võimsust pakkuda. Lisaks vajab see märkimisväärset kohandamist, et täita kliimamuutuste leevendamismeetmetega seotud nõudeid. Kuigi Poola raudteesüsteem on Euroopas suuruselt kolmas, ei suuda see vananenud infrastruktuuri ja veeremi tõttu asjakohaselt toetada majandustegevuse laienemist.

(16) Poola ettevõtluskeskkonna kvaliteet ja avaliku halduse tõhusus jätavad kõvasti soovida. Riikidevahelisest võrdlusest nähtub, et Poolal on erilisi probleeme sellistes valdkondades nagu maksude kogumine, äritegevuse alustamine ja lõpetamine, lepingute täitmise tagamine ning vara registrisse kandmine. Ettevõtjate tegevust pärsivad aeganõudvad litsentsi- ja loamenetlused. Õiguslike meetmete, nagu lepingute täitmise tagamine ja ehitusloa saamine, puhul on vaja läbida palju menetlusi ja kogu protsess on liiga pikk.

(17) Poola on võtnud laiendatud euroala pakti raames mitmeid kohustusi[4]. Eelarvega seoses võtab Poola kohustused, mis hõlmavad olemasolevat võlga, ajutisi kulueeskirju, kohalike omavalitsuste puudujäägisuhete piiramist käsitlevate uute eeskirjade vastuvõtmist ja püsivate kulueeskirjade kehtestamist. Finantsstabiilsuse tugevdamiseks võetavate meetmete eesmärk on tõhustada pangandussektori reguleerimist ja järelevalvet. Tööhõivega seonduvate meetmetega keskendutakse naiste ja eakamate töötajate tööturul osalemisele ning ärisektori ja haridusvaldkonna sidemete tugevdamisele. Konkurentsivõimealased meetmed on suunatud haridusvaldkonnale ja teadussektorile, transpordi- ja lairibainfrastruktuuri arendamisele ning ettevõtluskeskkonna tõhustamisele. Nimetatud kohustused on seotud kõnealuse pakti nelja valdkonnaga ning kajastavad suuresti lähenemisprogrammis ja riiklikes reformikavades esitatud eesmärke. Paljude oluliste poliitiliste küsimustega ei ole tegeldud (nt eakamate töötajate madal osalusmäär) või on neid üksnes pealiskaudselt käsitletud (nt ärijuhtimise tõhustamine). Laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi on hinnatud ja soovitustes arvesse võetud.

(18) Komisjon on hinnanud lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava, sealhulgas laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi[5]. Lisaks nimetatud programmide tähtsusele Poola jätkusuutliku fiskaal- ja sotsiaalmajandusliku poliitika jaoks on komisjon võtnud arvesse ka seda, kuivõrd need on kooskõlas ELi eeskirjade ja suunistega, arvestades vajadust tugevdada Euroopa Liidu üldist majandusjuhtimist riikide tulevastesse otsustesse ELi tasandi panuse andmise kaudu. Komisjon on seisukohal, et programmidega on koostatud põhjalik riigi rahanduse

[4] Üksikasjalikuma teabe saamiseks laiendatud euroala pakti raames antud lubaduste kohta vaata SEK (2011) 729.

[5] SEK(2011) 729.

konsolideerimiskava, ja julgustab valitsust nimetatud kava ellu viima, võttes vajaduse korral täiendavaid meetmeid, et vähendada valitsemissektori eelarve puudujääki 2012. aastaks alla 3 % SKPst. Eelmise kümnendi saavutustele tuginedes tuleks võtta meetmed tööhõive edasiseks suurendamiseks pensioni- ja haridussüsteemi reformide kaudu ning edendada laste- ja muude ülalpeetavate isikute hoiuteenuseid. Lisaks tuleks jätkuvalt suurendada hinnavälist konkurentsivõimet, parandades teadus- ja arendustegevuse raamistikku ja ettevõtluskeskkonda ning soodustades investeeringuid infrastruktuuri.

(19) Võttes arvesse käesolevat hinnangut ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast nõukogu 7. juuli 2009. aasta soovitust, on nõukogu läbi vaadanud Poola 2011. aasta ajakohastatud lähenemisprogrammi ja tema arvamus[6] kajastub eelkõige tema soovituse alljärgnevates punktides 1 ja 2. Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2011. aasta järeldusi, on nõukogu läbi vaadanud Poola riiklikku reformikava,

SOOVITAB, et Poola võtaks ajavahemikus 2011–2012 meetmeid, et:

(1) rakendada 2012. aasta eelarveseaduse eelnõus sätestatud meetmeid ja võtta vajaduse korral täiendavaid püsimeetmeid, et vähendada valitsemissektori eelarve üldist puudujääki 2012. aastaks alla 3 % SKPst. Minimeerida tulevikus kärpeid kasvu soodustavates valdkondades, eelkõige ELi fondide kaasrahastamise valdkonnas, tagades samas asjakohase edenemise keskpika perioodi eesmärgi suunas;

(2) kehtestada õigusakte eesmärgiga tagada 2013. aastaks püsivad kulueeskirjad. Kõnealused eeskirjad peaksid põhinema piisavalt ulatuslikel eelarvelistel koondnäitajatel ja olema täielikult kooskõlas Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemiga. Lisaks tuleks võtta meetmed, et tõhustada koordineerimismehhanisme valitsemissektori kõikidel tasanditel keskpika perioodi ja iga-aastastes eelarveprotsessides;

(3) tõsta kavakohaselt jõu-, korrakaitse- ja päästestruktuuride töötajate pensionile jäämise iga, võtta meetmed tegeliku pensioniea tõstmiseks ning siduda see eeldatava elueaga. Määrata kindlaks ajakava põllumajandustootjate sotsiaalkindlustusfondi (KRUS) tehtavaid osamakseid käsitlevate reeglite muutmiseks, et kõnealused osamaksed vastaksid paremini üksikisikute sissetulekule;

(4) rakendada kavandatud elukestva õppe strateegiat, tõhustada töö käigus toimuvat väljaõpet, sihtotstarbelist kutseõpet ning eakamate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate jaoks ettenähtud koolitusprogramme. Tugevdada sidemeid teadus- ja tööstussektori vahel, rakendades programmi „Toetume teadmistele” („Budujemy na Wiedzy”) ning rakendada kõrghariduse reformi kava „Partnerlus teadmiste heaks” („Partnerstwo dla Wiedzy”), et viia haridusteenused paremini vastavusse tööturu vajadustega;

(5) suurendada naiste osalust tööturul, võttes meetmeid, et tagada eelkooliealiste laste hoiuasutuste stabiilne rahastamine, suurendada alla 3-aastaste laste vastuvõtmist lastehoiuasutustesse;

[6] Ettenähtud nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikega 3.

(6) võtta meetmed, et tasakaalustada stiimuleid investeeringuteks energiatootmise võimsusesse eesmärgiga soodustada vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogiate arengut ja arendada edasi piiriülest elektrivõrkude vastastikust sidumist; koostada raudteeinfrastruktuuri investeeringute mitmeaastane kava ja rakendada raudteetranspordi üldkava;

(7) kehtestada ajakava lepingute täitmise tagamisega seotud õiguslike menetluste lihtsustamiseks; vaadata läbi ehituse ja tsoneerimisega seotud õigusaktid, et lihtsustada edasikaebamise korda ja kiirendada haldusmenetlusi.

Brüssel,

*Nõukogu nimel*
*eesistuja*